

TRIX VAN BENNEKOM

ABRAHAM

KRONIEK VAN EEN POLITIEKE DYNASTIE

VILLAGE

TRIX VAN BENNEKOM

ABRAHAM

KRONIEK VAN EEN POLITIEKE DYNASTIE

UITGEVERIJ VILLAGE

Eerder verscheen van Trix van Bennekom:
De Tragiëk van Bonaire (kroniek, 2012)

Abraham
Kroniek van een politieke dynastie

Trix van Bennekom
trixvanbennekom@gmail.com

Eerste druk april 2018

Omslagfoto: Julian A. Abraham, foto genomen rond 1907 op Curaçao.

Auteursfoto: Felicia Schütte Portrait - *www.creativenvision.com*

Uitgeverij Village,
een imprint van VanDorp Uitgevers
www.vandorp.net / info@vandorp.net

©2018 Trix van Bennekom
©2018 VanDorp Uitgevers

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd in welke vorm dan ook zonder de uitdrukkelijke en schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor Han

*A politician is a man who thinks of the next election;
while a statesman thinks of the next generation.*

James Freeman Clarke, 1870

Geschiedenis is niet wat er gebeurd is, geschiedenis
is wat de mensen zich herinneren.

Jan Blokker, 2006

INHOUD

Voorwoord	11
De Emigrant	15
1. Monte Libanon	16
2. Het beloofde land	26
3. Roerig Venezuela	35
4. Een noodlijdende kolonie	42
5. Clarita	50
6. Het zwarte goud	58
7. Laatste reis	64
Man van het Volk	71
8. Eiland der gelukzaligen	72
9. Mijnheer Eldee	79
10. Oorlogsjaren	86
11. De geboorte van de politiek	100
12. Tweespalt	113
13. Man van het volk	130
14. Ongeluk	155
Politicus en zakenman	177
15. De erfgenaam	178
16. Politicus en zakenman	186
17. Rose Marie	200
18. De revolte	215
19. Cambio	224
20. De advocaat	233
21. De minister	248
De Revolutionair	261
22. De nomade	262
23. De rebel	271
24. Che Guevara	278
25. De wonderboy	295
26. De verloren zoon	326
27. Als een feniks	335
28. Gevecht tegen de bierkaai	350

Nawoord	367
Verantwoording	373
Dankwoord	376
Stamboom Abraham	378
Lijst politieke partijen	379
Geraadpleegde archieven	381
Bibliografie	383
Personenregister	389

Voorwoord

New York, mei 2015. Een mooie zonnige voorjaarsdag in de stad die nooit slaapt. Ik ben er voor de eerste keer, met een missie. Op zoek naar sporen van Julian Abraham, een maronitisch-katholieke jongeman, die eind negentiende eeuw vanuit een bergdorpje in de Heilige Vallei in Libanon, in die tijd een deel van het Ottomaanse Rijk, op 25 mei 1896 in New York arriveerde. Vanaf het moment dat ik Julian Abraham in de registratie van Ellis Island ontdekte, wist ik dat ik het eiland in de Hudson met eigen ogen wilde zien. Hoe moet het geweest zijn om na een wekenlange trans-Atlantische reis, met honderden andere reizigers opeengepakt in het ruim van de *Marsala*, aan te komen in de haven van New York. Hoe was het om doodmoe, sjouwend met een plunjezak, van boord te stappen en links het imposante Vrijheidsbeeld te zien en rechts Manhattan. De Nieuwe Wereld.

De hele dag dwaal ik gefascineerd en soms met een brok in mijn keel door het hoge hol klinkende aankomstgebouw waar dagelijks duizenden landverhuizers hoorden of ze wel of niet werden toegelaten. Ik neem de steile treden van de lange trap waar artsen bovenaan bij de balustrade stonden om de niets vermoedende emigranten aan een eerste medische controle te onderwerpen. De strompelaars en amechtigen konden toelating vergeten, de Amerikaanse overheid zat niet te wachten op mensen die wellicht een financieel risico betekenden. Foto's, films en audio-opnamen, ik kan er geen genoeg van krijgen. En ik ben niet de enige. Overal om me heen hoor ik trotse ouders hun kinderen vertellen over voorvaderen uit alle windstreken die op deze plek hun eerste voet op Amerikaanse bodem zetten. Met miljoenen kwamen Italianen, Ieren, Duitsers en Oost-Europese joden vanuit het oude continent naar de Nieuwe Wereld, de tienduizenden christelijke emigranten uit het Midden-Oosten die zich aan het einde van de negentiende eeuw vestigden waren slechts een druppel in de Amerikaanse *melting pot*.

De eerste Arabische emigranten arriveerden in de Verenigde Staten na de burgeroorlog van 1860 in Libanon waarbij vele christenen het leven lieten in een orgie van islamitisch geweld. Veranderde handelsstromen

na de opening van het Suezkanaal stortte de regio in een economische malaise die leidde tot een tweede emigratiestroom. Op een enkele moslim na oosterse christenen, voornamelijk Maronieten, Julian Abraham was een van hen. In de administratie van de immigratiedienst werden zij als Syriërs geregistreerd. De nieuwkomers woonden in het zuiden van Manhattan aan Washington Street. De wijk Little Syria telde rond de eeuwwisseling ongeveer drieduizend inwoners. De buurt verdween in 1940 bij de aanleg van de Brooklyn-Battery Tunnel onder de East River, maar soms geeft de geschiedenis onverwacht één van haar geheimen prijs; in het puin van de torens van het World Trade Center, die op 11 september 2001 na een terroristische aanslag instortten, is een hoeksteen gevonden met een inscriptie van de Saint Joseph Maronite Church. De steen is nu tentoongesteld in een vitrine in de maronitische kathedraal Our Lady of Lebanon in Brooklyn.

In de kerk steek ik na een indrukwekkende Engels-Arabisch gesproken en gezongen mis een grote kaars op voor Julian Abraham, de zesentwintigjarige farmer die als Halil Ibrahim op Ellis Island aankwam en enkele uren later als Julian Abraham op Manhattan zijn eerste schreden zette in het land van de onbegrensde mogelijkheden. De douane op Ellis Island gaf de exotische mannen en vrouwen uit de Levant met hun onuitsprekelijke Arabische namen meteen bij aankomst een nieuwe naam om hun kansen op werk en succes te vergroten. Die naamsverandering zou vele jaren later voor hun nazaten een vaak onoverkomelijke hindernis vormen op zoek naar hun genealogische wortels.

Julian Abraham zag in 1870 in Serhel in Monte Libanon het levenslicht en overleed in 1931 op Bonaire. Hij was de vader van Julio Abraham (1909-1960) en de grootvader van Toon (1936) en Jopie (1948) Abraham. Julio en zijn twee zonen waren Bonairiaanse politici die tussen 1949 en 2010 hun sporen in de politiek van de Nederlandse Antillen verdienden en ooggetuigen waren bij belangrijke momenten in de gemeenschappelijke geschiedenis met Nederland. De politieke dynastie omspant de periode van de eerste parlementaire verkiezingen in de kolonie in 1949 tot aan het staatkundig einde in 2010 van het land dat bij de dekolonisatie in 1954 ontstond. Drie legendarische politici. De Man van het volk, de Zakenman-politicus en de Revolutionair.

Het idee voor een boek ontstond toen in 2009 bij de feestelijke viering van de Dag van Bonaire een stokoude magere man met een scherpe blik vanuit het publiek naar voren werd geroepen om tot ereburger te worden benoemd vanwege zijn verdiensten op muzikaal gebied. Popo Ricardo. Terwijl de laureaat in zijn witte pak met ferme tred naar het podium liep waar de gezaghebber hem zou toespreken, weerklonk zijn stem door de luidsprekers. Een van zijn bekendste vertolkingen: het lied dat Boeis Haile componeerde als hommage aan Julio Abraham, de politicus die in 1960 op het hoogtepunt van zijn carrière tragisch verongelukte. Het is bijna vijftig jaar later, maar overal om me heen zie ik oude mensen met tranen in hun ogen het lied meezingen. Op dat moment besloot ik dat ik op een dag meer over Julio Abraham wilde weten. Ik kende hem van verhalen, maar wat was zijn achtergrond, waarom was hij zo geliefd geweest dat mensen die hem van vroeger kenden nog zo ontroerd raakten?

In Nederland worden vaak biografieën geschreven over bekende politici, op de Antillen nauwelijks. In 2014 trok ik de stoute schoenen aan en richtte een verzoek aan Jopie Abraham, de flamboyante visionaire politicus die ik als journalist goed had leren kennen en die na een lange politieke carrière in 2010 met pensioen was gegaan. Of hij en zijn familie wilden meewerken aan een biografie over de politieke dynastie waarbij ik de persoonlijke geschiedenis van de hoofdpersonen wilde vertellen tegen de achtergrond van de tijd waarin hun politieke levens zich afspeelden. Een historische invalshoek. Ik vroeg de vrijheid om alle vragen te mogen stellen, over goede en slechte tijden, alles wilde ik weten. Geen biografie in opdracht, maar een onafhankelijk verhaal. De familie schonk mij hun vertrouwen waar ik hen zeer erkentelijk voor ben. Maar onverwacht bleek ik ook iets te kunnen teruggeven: de geschiedenis van de emigrant Julian Abraham.

De zoektocht naar hun grootvader begon op het moment dat ik vroeg waar de familie oorspronkelijk vandaan kwam. Wie was de vader van Julio Abraham, hoe was hij ooit op de Antillen terecht gekomen, waren zijn kinderen door hun Arabische afkomst beïnvloed? Niemand kende het antwoord. Het enige spoor was het trouwboekje van Julian Abraham waardoor ik wist waar zijn wieg stond en wie zijn ouders waren. Er was één foto van Julian en van zijn Curaçaose echtgenote Clarita.

Meer was er niet aan documenten. Wel waren er tal van verhalen over hun mislukte huwelijk. Dankzij speurwerk in het Nationaal Archief op Curaçao en met hulp van een gepensioneerd antropologe uit Coro in Venezuela, waar Julian enkele jaren gewoond bleek te hebben, lukte het zijn leven in Coro en op Curaçao in kaart te brengen. Maar nog steeds wist ik niet hoe hij daar was gekomen.

Veel christelijke Libanezen die eind negentiende en begin twintigste eeuw naar Noord- en Zuid-Amerika trokken, bleken uitzonderlijk succesvol in zaken en hun nakomelingen maakten opvallend vaak politieke carrières. Voor jongere generaties, nieuwsgierig naar de wortels van hun familie, is het vaak lastig die te achterhalen omdat de oorspronkelijke Arabische namen bij emigratie verloren zijn gegaan. De naam Abraham was op internet een nauwelijks bruikbare zoekterm, van de aartsvader van christenen, joden en moslims tot Abraham Lincoln. Wel werd al snel duidelijk dat Abraham waarschijnlijk Ibrahim was. De sleutel tot de voornaam Julian was een artikel over Carlos Slim, de bekende Mexicaanse zakenman die enkele jaren als rijkste man ter wereld gold. Slim bleek de zoon van de maronitisch-katholieke Libanese emigrant Julian Slim, die als Khalil Salim in Mexico was beland. Een doorbraak. Het archief van Ellis Island, waar de autoriteiten tussen de opening in 1892 en de sluiting in 1954 twaalf miljoen emigranten registreerden, is gedigitaliseerd en een onschatbare bron van informatie. Ik zal nooit het gevoel van opwinding vergeten dat zich van mij meester maakte toen de enige emigrant die aan alle criteria voldeed op het scherm van mijn laptop verscheen. Twee jaar na zijn aankomst in New York trof ik Julian Abraham opnieuw aan, nu als passagier van het stoomschip *Prins Willem IV* van de Koninklijke West-Indische Maildienst, waarmee hij van New York naar Curaçao voer, op doorreis naar Coro. Voor de kleinkinderen Abraham waren de lotgevallen van hun onbekende grootvader een emotionele gewaarwording die niet alleen licht wierp op de jonge jaren van hun vader Julio maar ook op hun eigen afkomst. Voor mij was duidelijk dat het verhaal van de drie politici niet compleet zou zijn zonder de intrigerende geschiedenis van de Libanese emigrant die in 1931 in een anoniem zandgraf op het kerkhof van Bonaire zijn laatste rustplaats vond.